

POZNÁMKA REDAKCE

Výbor z české literatury doby husitské, který navazuje na Výbor z české literatury od počátků po dobu Husovu (Praha 1957), klade si za úkol podat ucelený obraz literárního dění v nejvýznamnějším období našich národních dějin. Odtud i veliký rozsah díla, které je dosud nejobsáhlejší antologií husitských textů.

Tento svazek vznikl opět spoluprací Ústavu pro jazyk český a Ústavu pro českou literaturu ČSAV za hlavní redakce akad. Bohuslava Havránka, prof. dr. Josefa Hrabáka a doc. dr. Jiřího Daňhelky. Členy redakčního kolektivu byli dále Jaroslav Kolár z ÚČL a Milada Nedvěďová a Zdeněk Tyl z ÚJČ.

V přípravě díla se opět navazovalo na starší plány a částečná zpracování, vzniklá v době okupace za vedení Bohuslava Havránka a Jana Vilikovského z původního podnětu Vladislava Vančury. Práce na výboru z husitské literatury, který měl být zčásti zahrnut ještě do prvního svazku díla, pokročila však za okupace jako celek podstatně méně než příprava starších částí. Cenným podkladem obnovené práce stal se především obsáhlý, bohatě komentovaný elaborát akad. Rudolfa Urbánka. Podobně oddíl věnovaný vývoji českého překladu bible je založen na propracovaném starším návrhu prof. dr. Josefa Vašiči. Redakce přihlížela dále k materiálu z pozůstalosti dr. Karla Hrdiny, prof. dr. Rudolfa Holinky a prof. dr. Jana Vilikovského.

Literárněhistorické uvedení do vývoje literatury doby husitské napsal J. Hrabák; obecné zásady ediční a poučení o češtině 15. století souhrnně podal J. Daňhelka.

Výběr textů pro oddíl Husových předchůdců navrhli J. Daňhelka a A. Molnár, z Husova díla J. Daňhelka a B. Havránek, z traktátové literatury Husovy doby J. Daňhelka a A. Molnár, z básnictví bojovného husitství R. Urbánek (návrh byl doplněn a upraven J. Hrabákem), z politické, historické a vojenské prózy bojovného husitství R. Urbánek, z díla Petra Chelčického a z traktátové literatury doby Chelčického E. Petru, z básnictví polipanského a poděbradského období R. Urbánek (návrh doplnil J. Hrabák), z publicistické, politické a historické prózy R. Urbánek, z cestopisné prózy K. Hrdina (s doplňky J. Hrabáka), ze zábavné prózy J. Vilikovský, J. Hrabák a J. Kolár, z právnické literatury J. Kejř, z českých překladů bible J. Vašica, B. Havránek a V. Kvas, z filologie a rétoriky M. Nedvěďová a J. Kolár, z přírodovědné a lékařské literatury M. Nedvěďová, Z. Horský a J. Kolár. Všechny návrhy byly redakcí projednány, doplněny a definitivně upraveny (většinou z rozsahových důvodů kráceny).

Úvodní výklady k ukázkám z děl Husových předchůdců a Jana Husa připravil J. Daňhelka, k ukázkám z traktátové literatury Husovy doby J. Kolár a E. Pražák, k veršovaným skladbám a k próze z období bojovného husitství J. Hrabák (s použitím původních výkladů R. Urbánka); k ukázkám z díla Petra Chelčického a z traktátové literatury tohoto období E. Petru s J. Hrabákem, k veršovaným skladbám a k ukázkám z prózy publicistické, politické a historické třetího

oddílu J. Hrabák (podle komentářů R. Urbánka a za účasti J. Kolára), k ukázkám z cestopisné prózy J. Hrabák (s užitím původních výkladů K. Hrdiny), k výběru ze zábavné prózy J. Hrabák a J. Kolár; úvodky k odborné literatuře právnické vypracoval J. Kejř, k ukázkám biblických textů E. Pražák (podle původní studie J. Vašici), k ukázkám z filologie a rétoriky J. Kolár, k výboru z přírodovědné a lékařské literatury J. Kolár a Z. Horský. Všechny úvodní výklady zredigovali B. Havránek a J. Hrabák.

Příprava textů po stránce ediční a vypracování textověkritických poznámek i jazykových vysvětlivek byly úkolem pracovníků Ústavu pro jazyk český s přispěním externích spolupracovníků. Práci řídili B. Havránek a J. Daňhelka. – Staročeské ukázky z děl Husových předchůdců, ze spisů Husových a z traktátů a kázání Husových stoupenců a odpůrců zpracoval J. Daňhelka, veršované skladby období bojovného husitství Z. Tyl, ukázky z prózy politické a vojenské E. Michálek, z prózy historické I. Němec; ukázky z díla Petra Chelčického a z traktátové literatury polipanského období zpracoval E. Petru, veršované skladby tohoto oddílu J. Cejnar, ukázky z prózy publicistické, z politických manifestů a memorand (kromě ukázek ze Židkovy Správozny) V. Chládková, na vydání politických listů se podílely A. Fiedlerová a Z. Horálková, ukázky ze Židkovy Správozny a ze soukromé korespondence zpracovala Z. Horálková, z prózy historické a z Kroniky velmi pěkně z následujícího oddílu A. Fiedlerová, výňatky z prózy cestopisné a zábavné J. Cejnar (ukázky z Olomouckých povídek M. Nedvědová); vybrané staročeské texty z literatury právnické zpracoval E. Michálek, ukázky staročeského překladu bible na základě elaborátu J. Vašici upravila a staročeské ukázky z oboru filologie, rétoriky, přírodovědy a lékařství připravila M. Nedvědová.

Překladatelé jednotlivých ukázek z děl psaných latinsky, resp. upravovatelé starších existujících překladů (byli to především Ferdinand Stiebitz, Amedeo Molnár, Bohumil Ryba, Jiří Kejř, Zdeněk Horský a Zdeněk Tyl), jsou uváděni v edičních poznámkách; překlady redakčně upravil Z. Tyl.

Latinské texty otištěné v aparátu připravili k vydání překladatelé příslušných ukázek za spolupráce A. Fialové, D. Martinkové, B. Ryby a Z. Tyla.

Věcné vysvětlivky a základní literárněhistorickou i historickou bibliografii doplnili ve spolupráci s vydavateli a překladateli jednotlivých ukázek J. Kolár a E. Pražák; cenným východiskem k zpracování vysvětlivek pro části navržené R. Urbánkem byly jeho podrobné původní vysvětlivky a historické komentáře.

Konečné redakční úpravy rukopisu se vedle členů širší redakce zúčastnili E. Pražák z ÚČL, A. Fiedlerová a další pracovníci ÚJČ.

Pro speciální otázky právnické byl poradcem dr. Jiří Kejř, pro filosofické doc. dr. Jan Patočka, pro teologické prof. dr. Amedeo Molnár, pro historické prof. dr. F. M. Bartoš (přehlédl také výběr ukázek z díla Husova), pro latinskou medievalistiku dr. Bohumil Ryba; konzultace z oboru přírodních a matematických věd poskytli dr. Zdeněk Horský a dr. Luboš Nový, celý tento oddíl prohlédl prof. dr. Otakar Matoušek. – Obrazové přílohy vybral dr. J. Kolár.

Za řadu cenných připomínek, oprav a emendačních návrhů, které přispěly nemalou měrou k zlepšení rukopisu, děkujeme oběma recenzentům, akad. Františku Ryšánkovi a doc. dr. Antonínu Škarkovi. Ochotně se ujali svízelného úkolu a věnovali rozsáhlému rukopisu v celku i v jednotlivostech podrobnou péči, která překročila obvyklou míru recenzentské práce. Na mnoha místech užili k návrhům na zdokonalení díla svých starších badatelských výsledků, dosud nepublikovaných (jsou na příslušných místech vyznačeny autorskými zkratkami).

S vzácným porozuměním a ochotou nám vyšly vstříc při vypůjčování rukopisů a při objednávkách mikrofilmů domácí i zahraniční knihovny. Děkujeme zvláště pracovníkům Universitní knihovny v Praze a v Brně, Knihovny Národního muzea v Praze, Státní vědecké knihovny v Olomouci, Archívu Pražského hradu a Státního ústředního archívu v Praze, Státního archívu v Brně, v Olomouci, v Třeboni a v Litoměřicích a Národní knihovny ve Vídni a Městské a krajské knihovny v Budyšině. Oba jmenované zahraniční ústavy nám ochotně zapůjčovaly cenné rukopisy ze svých fondů do Československa.

Zvláštní dík patří vedoucí pracovníci rukopisného oddělení Universitní knihovny v Praze dr. Emmě Urbánkové za ochotu, s níž nám poskytovala rady týkající se uložení rukopisných památek i za cenná upozornění při vybírání obrazových příloh.

S vděčností je nutno připomenout také spolupráci Nakladatelství ČSAV a vzornou práci tiskařského závodu Mír, závod 01 v Praze, který i staročeské texty dokázal vysázet takřka bez chyb.